

РИМ ПРОМОВИВ.

"ВІСНОВА" (JERSEY CITY)
FOUNDED 1893
Published daily except Sunday and holidays
at 68 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1915, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 on the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
SUBSCRIPTION RATES:
This paper is sent free.
One year \$ 7.00
Six months \$ 3.75
Three months \$ 2.00
Foreign and Foreign City Rates:
One year \$10.00
Six months \$ 5.00
Three months \$ 2.75
За кождою зміною адреси платити 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
3 Канада наслідки вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Telephone "Свобода": 498 Montgomery. Telex U. N. Союз: 1838 Montgomery.
Address: "ВІСНОВА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

"ПОЛЬСЬКИЙ ПАПА" БОРОНИТЬ ТАКОЖ ПЕРЕМІСЬКОГО БІСКУПА

Як видно з поданої в цьому числі статті якогось священика до львівського Діла, старий край теж має клопоти з польсько-польською політикою своїх уніятських єпископів. Хочуть тут зовсім лояльні протести римо-католицьких уніятів з перемиської єпархії проти польсько-польської політики єпископа Кошицького. Протести ці виступили головню проти польської сьогі бискупа в справі целібату. Справа по своїй суті певно могола бути багато менше ваги, якби Українці були політичними господарями своєї землі. З огляду на те, однак, що західна Україна стотіє тепер під польським корміном, а Польща викає всяких способів для знищення українського племені та інтереса його з української землі, ба навіть у тій цілі ввійшла в спілку з напським урядом у Римі, справа, по думці старокраєвих уніятів, має далекосяжне значіння для цілого українського народу.

На протести українських уніятів, піднесені, як видно, з лояльністю вірних католиків, римський папа відповів грубим фарисейством. Він каже, що перемиський єпископ заводив целібат не самою, але "добровільно". Мовляв, хто хоче висвятитися в целібаті, той може, а хто не хоче, той може женитися. Правно воно ніби й так. Але фактично воно зовсім іннаше. І папа знає, що воно іннаше. І власне в тому фарисейство. Кождому відомо, що коли католицька церковна влада та польський державний уряд, від яких залежить вся кар'єра будуючого уніятського священика, заявляється за целібатом, то хода вони целібат примусово не заведуть, їх згідна заява за целібатом має тільки фактичний вплив, що й заведення примусового целібату.

Українці знають, що того рода "добровільний" натиск на уніятських студентів теології буде майже той наслідок, що студенти для кар'єри, для масних парохій, для фіолетів, для педериків і мітр будуть лаяти свої найсвітліші переконання та найбільше природні стремління. Це може скінчитися тільки зломом людських характерів. Се знають і Польки, і се певно знає "польський папа". Але ім про се байдує, ім такого треба, бо власне такі лаянці і сподієні душі будуть найкраще служити чужим панам у Варшаві й Римі.

Р.Бальтаці.

ШРІТ

Старші люди пригадують собі це дуже добре ті часи, коли то в лісничих і гористих околицях жило багато опришків. Сіда ті відділені буди від його рідного села густими лісами. Дядько Гаспаро любив жарувати, говорив не багато, а по святісній зовсім для хорих. Коли переїздив селом своїм волею (а він то знав всі), то люди вибігали на поріг позовити його і пропустити в нього поряди. Бо люди ці були як хата, в якій він не заглядував без боїв і не додавав би розради. Діти називали його "дядьком". А він майже всіх їх знав. Від пародження, бо помагав при цьому. В кішенях він повно фляшечок із лікарствами і коровенчик із пігулками. Роздавав їм даром. Була там і мисть, яка ще нині — тринадцять літ по його смерті — доказує чудеса. Кождо був уміл викінчувати, що мав, то був би стався

богачем. Але він умів лише роздавати даром до масть. Скільки разів він переїздив через ліс, ніколи не приключилося йому ніякої пригоди, бо на дядька, мій баче, що був той горіш, але він був здатний сам на дорожку, любив нам розказувати різні історії і пригоди, які, приключилися йому або приятелям. Найбільше вражіння зробило на мене оповідання про пригоду дядька Гаспаро. Тому я затишам собі його дуже добре, геть із усіми подробицями.

Дядько Гаспаро був сільським лікарем. У цілій околиці лікував він, тому мусів як день так іні їздити по сусідніх селах. Сіда ті відділені буди від його рідного села густими лісами. Дядько Гаспаро любив жарувати, говорив не багато, а по святісній зовсім для хорих. Коли переїздив селом своїм волею (а він то знав всі), то люди вибігали на поріг позовити його і пропустити в нього поряди. Бо люди ці були як хата, в якій він не заглядував без боїв і не додавав би розради. Діти називали його "дядьком". А він майже всіх їх знав. Від пародження, бо помагав при цьому. В кішенях він повно фляшечок із лікарствами і коровенчик із пігулками. Роздавав їм даром. Була там і мисть, яка ще нині — тринадцять літ по його смерті — доказує чудеса. Кождо був уміл викінчувати, що мав, то був би стався

(Стаття зі священничих кругів).

На всі меморіали, протести й віча в справі целібату Рим роками мовчав. Що спінкову мовчанку в нас різко собі пояснювали. Загально вважали її за злий знак. Тепер уже ясно, що Рим тільки чекав відповідної нагоди, щоб сказати своє слово — куди-сумніше для нас, ніж можна було сподіватися. Перемиський громадянин подав скаргу на єп. Кошицького до Риму, вимагаючи його усунення. І ось що нагоду виборав собі Рим, щоб відповісти на всі меморіали, прощення й протести в справі целібату.

Не вислухавши нікого з тих, що підписали скаргу, Рим не тільки обличив єп. Кошицького з усіх 28 закидів, які перемиські громадяни підписали проти нього, але ще й до того вихваляв його — за "світлу ревність". Скаргу папа передав Конгрегації для Східної Церкви, як вона справу вирішила. Це її рішення в формі листу до варшавського нунція видрукуване в останньому числі перемиських "Епархіяльних Відомостей". Говориться там, що ціла та скарга, як і попередні до неї події, в значній частині вислідом непорозуміння між маючою частинною вірних і кліру а Єпископом". А причиною тих непорозуміння є целібатський зараження Єпископа: "цей закид є для підписаних на скаргу, але радше для інспіраторів ресурсу найголовнішим, та що справа, котру в ньому порушують, є головною причиною цього же ресурсу". Відтак слідують такі слова:

"Це не перший раз шеться в тій справі до св. Конгрегації і до Апостольського Престола прощення, рекурси чи протести. Відважна вже вороги целібату спричинили і піддержують що злочинну і недоречну агітацію унів у перемиській дієцезії, позанею, та й дуже далеко від неї.

"Тому то ота св. Конгрегація знає і засвідчує, що Пресв. Перемиський

Єпископ, своїми розпорядками виданими для своєї духовної Семінарії, не порушив нічим ніякого загального права Східної Церкви, ані стану річий, що його дотепер признавала Апостольська Століна. А якщо Перемиський Єпископ, дозволивши своїми способами, у своїм старанню о своїх питомців оказався прихильним радше за таких ексцесом, у котрому ті питомці, що хочуть без жадного примусу, свобідно і власної волі лишитися в целібаті, приготуватися до священства і отримати св. Тайну священства в безжельному стані, могли би одержати виховання відповідне їхній аспірації і совершеним по їхнім власним бажанням, як що отже Перемиський Єпископ ані бере собі досерія не їх совершених духовних виховання, — перш ніж би бути гордим з того, є саме ті світські цілі, підписані на скаргах, і всі світські добрі католіки перемиської Єпархії і знає, що бож воли краєз тим, що перші мають азнати добродійність від цього кліру, котрий, якщо вповні відповість старанням і церковному вихованню, яке Єпископ подбає дати йому по мудрим приписам Церкви, стане непохитним і ревним, стане вповні відданим душпастирству, та готовим на повну жертву з себе і всіх своїх сил, на славу Божу і на спасіння душі ближніх.

"Тому то Апостольський Престол і ота св. Конгрегація, котра вже знає все, що Єпископ Кошицький зробив і запорядив у своїй Єпархії щодо своїх вірних, щодо Товариств і Інститутів виховання, добродійних і релігійних, щодо Брацтва, щодо Істини

тутів церковних і миру, щодо Капітули, а особливо щодо духовної Семінарії, мусить засвідчити, що він у всім тім не зробив нічого, що противилося законам Церкви і розпорядкам Апостольського Престола.

Мабути Конгрегація перечисляє в своїх міркуваннях і вирішення не тільки що не принесе успокоєння для розбурханих уніятських душ у Галиччині, але навпаки, стане в ріді тих чинників, що в останніх часах безстанно підігравали хоріфа унів. Ми не прикинь, щоб церковна влада — іза нашої політичної немочі — поступала з нами так, як політичні чинники, наприклад, рада амбасадорів. Через довгі місяці досвідчували ми на собі, "Кругом неправду..." та заєдно мріяли про правду й справедливість — і стали дуже вразливими на всі прояви політичного лукавства і крутиства. Ці нам живо перед очима стоїть розізнання цілої перемиської духовної семінарії, бо питомці не хотіли згодитися на целібат, а той Конгрегація говорить, що єп. Кошицький заводив целібат, без жадного примусу, свобідно і з власної волі" питомців, борються проти обов'язкового целібату (проти добродійного целібату в нас ніхто не виступав!) називає "злочинною і недоречною", а цілу справу представляє так, мовби єп. Кошицький не заводив обов'язкового целібату і нічим не порушив загального права Східної Церкви". Це ділає руйнувальну.

Кождий туманний зроуміє, що тим писемом Рим затвердив целібат у нашій церкві. Поки що тільки явлю признав його та похвалив, а канонічна формула згодом вже надається. Виходить, що також у львівській архієпархії целібат не дасть доводоу чекати на себе. Консеквенція ясна на всі боки. Митрополит, тому, що не завіз целібат, стратив у Римі всеяк значіння. Там певно посягнуть собі його поступок тим, що він не хотів утратити своєї попу-

лярності й "продався вулиці" — Бажало собі духовенство й робило заходи, щоб субфугагом митрополита іменовано його брата, ігу. Кліментія. Ніщо з того! В Римі протівний асідів... Прийде якийсь із "нових шкіл", що відзначатиметься "світлою ревністю", яка в нашій бусульній, як учать приміри, відстане зовсім не таку світлу назву. Ось тут ми при властивій трагедії. Якщо наші політично-церковні відношення до Риму значиніше укладатися подібно, як наші політично-сусільні відношення до Варшави. Хто для нас найгірший, цей (напр. "хлібоїди") там найліпший. Сумно, той годі!

А всеж такі одна політика! Митрополит програв — але й виграв. Програв паперові, ефемеричні вартості, а виграв життєві й історичні. Скільки то — задала його похолодження — підшоно проти нього підозріння, наклепів у приватних розмовах і навіть у публікації? А тепер ця справа вирішена — не словами і не судами, але самою історією. — ("Діло").

ЯК ПРАЦЮЮТЬ СЛАВНІ ЛЮДЕ?

Кождий чоловік виробляє в собі деякі спеціальні звичайні способи праці. Головно люди умовної праці розвивають у собі спеціальні методи, що є характеристичними прикметами їх творчості. Так при. Скоротаві ученьки оповідали, що їх учитель, як задумався, то ставив неопорозну на однім місці, з котрого не рушався годинами, доки не розв'язав питання, яке не давало йому спокою. Сенска також глибоко задумувався, а-ле робив це в ліжку, тепло обікріти, бо скоро перестудувався і тоді почувався нездільним до думання. Спокою в ліжку потребував при своїй праці також релігійний реформатор Кальвін і композитор Россіні, а також гуморист Марк Твен, який казав, що найліпші і найвсесвітні думки приходять йому тоді до голови. Юлія Цезар у війні працював в кожній позиції і в кожній порі, як підчас подорожі, коли був сам, так і в товаристві. Коли мав щось на думці, робив це негайно, не відкладав на пізніше. Таксамо Цицеро записував свої думки відразу, тоді, як повставали, а-

ле не сам а його ученьки, які товаришили йому. Оригінальний звичай мав цар Август, а саме не хотів чи не вмів творити іннаше, як лише тоді, коли сидів у ванні. Але його "купальні" поезії не заховалися до наших часів. Святий Христом прізвищався працювати лише в присутності образу св. Павла, який одушевляв його. Св. Бернард потребував краси і грози природи, як додавали йому сили до праці. Тому відбивав довгі прогулянки, які зв'язав до праці. Про Гетого звідає, що як диктував якусь працю своєму секретареві, то просажо сюди й туди по своїх малім кабінеті, а руки держав звичайно заду на хрест. Про Шіллера звісно, що спеціально мав вплив на його запах на днівних ялох; побуджував його до праці. Тому все в шугуляні держав така ялоха. За те на Гетого такій запах мав зовсім протівний вплив. Коли ра, у несприствити Шіллера, станув перед його бюрком і зову запах згнілних ялох, робилося йому нездобе і мало не злізав. Не міг ніколи зроуміти, як Шіллер може любити такий запах. Є такі, що можуть працювати лише вночі. До тих належав кардинал Рішельє, що ввечері спав три години, потім уставав і працював цілу ніч, а в дев'ять рано встав до ліжка і спав до полудня. Бальзак спав звичайно до півночі, а від півночі до раня працював. Композитор Глюк штурно робив з дня на день, заслонював вікна та засищував великий канделябр, якого світло кочене було йому до праці.

НЕ РОЗПІЖНО, ЩО ТАКЕ МАСЛО, СМІР І СНІГ.

У віденській Сербії, в селі Платоні, живе старий дивак — мусулманин, який не робить ніякої річниць між сиром, маслом і снігом. Зимою, коли впадає сніг, бере той дивак шматок хліба і не мастить його маслом, як другі люди, лише снігом. Каже, що сніг такемо поживний як масло і їсть такий хліб з великим смаком. Старіється і всім сеним переконання, що то найліпше і найвигідніше страва. Тому, що той мусулманин багатий, не хочеться вірити, що він живився самим хлібом і снігом.

НАГОВОРНА ВОДИЦЯ

(Народна казка).

А чули ви, мої дорогенькі, про наговорну водицю? Ні! Ото ливо! Наговорною водицею прозивається, а кажуть вона цілюща ото водиця — матінко! Від усіх помагає. Ос послухайте, як вона мені помогла. Та шей яка помогла — ліпше не треба. Послухайте, як діло було.

Ото я і своїм старим за молодий ой як добре він прокида, а від старість німази, та шось з ним і приключилося неперітне — такий суперечний старий став, що не привели Господи... Ти йому так, а він тобі ой як... Ти йому слово, а він тобі два... Ну тай я-ж, мої дорогенькі, це з тих — він два слова, а я п'ять... Він п'ять, а я десять... Отож та-ка катавасія у нас підніметься, що хоч святих з хати виносис, а розберишися почнемо — ані-жувати нема!

— Та з чогоб це у нас, старенька? Га? — Все ти неперітба, суперечис... Все ти... Та го-бо! Чи я-ж? Не ти часом? — Та з довгим язиком... — Не я, та не я... Тай знов катеринка закрукнула.

І до того вже пішло, мої дорогенькі, що як тільки з печі старий ноги спустив рач, все обертум ходити, хоч з хати геть тікай. Та спасібо! — одна старушка надувала — недалеко від нас тут одна така жидка, Сухалуха ото вона, сльхалуха, тай каже: — Маринко, що це в тебе старий все не до ладу? Пильбай ти, каже, мої дорогенькі, до старія на гору. На водню старий шепче, людям помагає. Та же поможе й тобі. А я справді, гадаю, піду-я

до нього, ніхто як Біг...

Пшла ото я до старця. Дивлюсь — хатинка як блинчик, одним віком спить. Я й вікохце постукаю, і вийшов старенький, а свив борба чапом... Чого, каже, раба хочеш? — Та ось, каже, дядю, у мене все зі старим моїм, поможіть... — А підоджи трохи, каже.

І вінніс він, матінки ви мої, водні в жбанці, та проти мене над водничкою пошептав... От з місця не зійти, коли неправду кажу. Хрест положиш, перелінь водничу в фляшечку тай каже:

— Ось, раба, як до дому прийдеш, та той старий розсудхється, то возьми водничу сєї сюрбін, але не пий і не ковтай, а з молитвою до Ісуса трий в роті, аж поки він не уговориться... все добре й буде. Поклоняйся я старцю, ваяла фляшечку, та мерщій до дому. Тільки чи я ніженку через по-тіль заплеса, а старий мій себе не пам'ятає. А він у мене лубо дуже чаровані, все з тим само-грієм возитися бувало, а тут я трохи припікнілася. Він з п'єні до мене.

— Оці мені баби кохоту! Пльуть кудись тай проваляться...

А я, матінки мої, водничу за-раз і сюрбину, так як старець казав, не п'яну й не ковтай, а молитву до Христа творю з водою в устах. Дивлюсь — за-мочий мій старий! От, думаю собі, яка та водничу цілюща. За-ховада водничу за образи, а сама давай мерщій самбяргой розсудати, та якось і заремділа трубою... А у старого ото на лобі ползали... себе не чуче: — Ото це вовкулка недотепна... не тим кінцем руки встроміла...

А в олять за водничку... сюрбину, тримаю... Замок мій старий знов... Ну й що ви скажете, мої дорогенькі! З того часу пішло у нас тихо та гладко як у Бога в усі. Від за лядку, а я за водничку... Все пішло як по писаному. Он що даю наговорну роботу! А старий мій, царство йому небесне, високій ях силуючий страх який. Ото старий лубом мій би-пробити... І ота фляшечка води оту ма-лину стримувала. Он вона яка сльа у тій самій воді наговорі-в!

Переповів Василь Мауха.

При всякій наголі скла-
димо жертви на Сиро-
тинеще - Захист Україн-
ського Народного Союзу.

ПЕТРОВИНА НАХОДИТСЯ
ЧАСОПИСЬ "СВОБОДА".

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЮСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY